

РЕШЕНИЕ

№ 98

гр. Бургас, 20.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на втори ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: И. Т. Балтова
Десислава Д. Щерева

при участието на секретаря Станка Ст. Ангелова
като разгледа докладваното от Павел Ал. Ханджиев Въззивно търговско дело
№ 20232001000218 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 212 от 05.07.2023 г., постановено по т.д. № 472/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, по иск на И. И. Т. е прието за установено по отношение на ответника “НЕМ – консултинг” ЕООД – в ликвидация, при участието на Й. Е. М. в качеството на трето лице-помагач на ответното дружество, че с вписване № 20220822153201 по заявление Бб вх. № 20210923121041 по партидата на “НЕМ – консултинг” ЕООД са вписани несъществуващи обстоятелства: прекратяване и ликвидация на дружеството.

Недоволна от решението е останала Й. Е. М. в качеството на трето лице-помагач и го е обжалвала с **въззивна жалба**. Поддържа се в жалбата, че решението е недопустимо, евентуално – неправилно, и се иска то да бъде обезсилено, респ. отменено.

Решението било недопустимо, тъй като сочените като несъществуващи обстоятелства не били вписани, както се твърди от ищцата и както приел съдът, с вписване № 20220822153201, а много преди това. Те били вписани под № 20211021162911, което вписване било по повод заявление Бб вх. № 20211021162911. Ето защо ищцата нямала интерес да иска установяване несъществуването на обстоятелствата, вписани под № 20220822153201.

Решението било неправилно, тъй като и към 21.10.2021 г., и към 22.08.2022 г. прекратяването на дружеството е било настъпило. Дори дружеството да не било прекратено автоматично със смъртта на едноличния собственик на капитала, то прекратяването станало, тъй като към тези дати

били налични и представени в ТР всички изявления на наследниците, необходими за установяване на предпоставките на чл. 157, ал. 1 ТЗ. Установено било, че не може да бъде формирано желание на наследниците да продължат дейността на дружеството поради противопоставяне на един от тях.

Окръжният съд неправилно интерпретирал мотивите на ТР № 1 от 31.05.2023 г. на ОСТК на ВКС. Неправилен бил изводът, че при противоречие в становищата на наследниците по въпроса за продължаване дейността на дружеството и невъзможност да се стигне до общо решение за ликвидация, е налице бездействие от страна на наследниците. При наличието на изрично противопоставяне на продължаването на дейността нямало бездействие, а активно поведение, налагащо прекратяване на дружеството с оглед невъзможността да се формира обща воля.

Приетото от съда водело до накърняване на обществения интерес, противоречие с установени правила и негативно засягане правата на трети лица и на страните. Немислимо било принудително налагане на съдружие и съвместно извършване на търговска дейност и изправянето на наследниците пред избор дали да станат съдружници, без да го желаят, или да позволят дружеството да съществува в правния мир като обособено имущество, управлявано от управител, който е извън контрола на едноличен собственик на капитала или общо събрание на съдружниците.

Възникналата между наследниците съсобственост върху дружествени дялове съгласно практиката на ВКС не можела да се прекрати принудително – чрез съдебна делба например, а само доброволно – чрез доброволна делба, продажба, замяна и пр. Само доброволно ликвидиране на съсобствеността и след придобиване на всички дялове от един от наследниците дейността на дружеството можело да бъде продължена от само от него. При нежелание на един от наследниците дружеството да продължи дейността си или да влезе в съдружие с другите наследници или да да им продаде дела си не следвало да се стига до вечно състояние на висящност на дружеството. Неправилна била тезата на окръжния съд, че липсата на възможност за постигане на решение на съдружниците за продължаване дейността на дружеството обуславяла вечно състояние на висящност, а ликвидацията била невъзможна, ако един от наследниците желае продължаване на дейността, друг – прекратяването ѝ.

Отправено е искане за обезсилване на обжалваното решение като недопустимо, респ. за отмяната му като неправилно и отхвърляне на предявения иск.

В срока по чл. 263 ГПК е постъпил **отговор на въззивната жалба** от въззиваемата ищца И. И. Т.. Жалбата се оспорва като неоснователна и се иска потвърждаване на първоинстанционното решение.

Оспорва се като невярно твърдението, че обстоятелствата прекратяване и ликвидация на дружеството не били вписани с вписване № 20220822153201, като се поддържа, че независимо от подаваните различни заявления,

процесните обстоятелства са вписани именно с това вписване.

По правилността на съдебния акт в отговора се излагат съображения за това, че вписаните обстоятелства никога не са възникнали. Към момента на заявяване за вписване на прекратяване на дружеството и откриване на производство по ликвидация в случая е имало отказ за продължаване на дейността само от единия наследник, не и на останалите наследници. В практиката на ВКС били застъпено, че решението на наследниците – за продължаване на дейността или за прекратяване на дружеството – следвало да бъде взето преди вписването на промени по партидата на дружеството. Решението на един от наследниците не можело да се преценява като решение на едноличния собственик на капитала.

Не е подаден отговор на въззивната жалба от ответника “НЕМ – консултинг” ЕООД. В с.з. представляващият дружеството ликвидатор изразява становище, че въззивната жалба е основателна.

Апелативен съд - Бургас, като взе предвид изложените съображения и доводи на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази закона, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, от легитимирана да обжалва страна, срещу акт, подлежащ на обжалване, и отговаря на изискванията на закона за редовност, поради което с определение от 04.10.2023 г. е приета за разглеждане по същество.

Окръжен съд – Бургас е бил сезиран с искова молба от И. И. Т., в качеството на наследник на Е. М. – едноличен собственик на капитала на “НЕМ – консултинг” ЕООД, ЕИК 102888910. Ищцата заявила в исковата си молба, че е наследила по закон $\frac{1}{3}$ от притежаваните от ЕСК дружествени дялове, а освен това е придобила $\frac{1}{3}$ от друг от наследниците с договор за покупко-продажба на дялове. С вписване № 20220822153201 било вписано прекратяването на дружеството, откриването на производство по ликвидация и назначаване на ликвидатор. Към момента на заявяване на вписването не било настъпило прекратяване на дружеството, тъй като е имало отказ да се продължи дейността му само от един от наследниците и желание от другите наследници да се продължи дейността му. Към момента на заявлението липсвало решение на наследниците за прекратяване дейността на дружеството. Отправено било искане да се приеме за установено, че с вписване № 20220822153201 по партидата на “НЕМ – консултинг” ЕООД били вписани несъществуващи, алтернативно нищожни или недопустими обстоятелства: прекратяване на дружеството и откриване на производство по несъстоятелност.

Ответното дружество “НЕМ – консултинг” ЕООД (в ликвидация) чрез ликвидатора М. Х. е оспорило иска. Повдигнати са възражения относно легитимацията на ищцата като притежател на $\frac{2}{3}$ от дружествените дялове. Поддържа се, че е настъпило прекратяване на дружеството поради нежелание

от страна на наследника Й. М. да се продължи дейността му. Поискано е привличане на Й. М. като трето лице-помагач.

Й. Е. М., легитимираща се като притежател на $\frac{1}{3}$ от дружествените дялове, придобити по наследство, е поискала да встъпи в процеса и е била конституирана от съда като трето лице-помагач на страната на ответника. Поискала е отхвърляне на иска.

С обжалваното решение първоинстанционният съд приел, че предявеният иск е по същество основателен и приел за установено, че с вписване вх. № 20220822153201 са вписани несъществуващи обстоятелства: прекратяване и ликвидация на “НЕМ – консултинг” ЕООД, ЕИК 102888910.

При извършената служебна проверка съобразно с правомощията си по чл. 269 ГПК съдът констатира, че постановеното първоинстанционно решение е валидно и допустимо.

По същество:

Фактите с правно значение са установени от първоинстанционния съд правилно и по отношение на тях настоящият състав препраща към мотивите на обжалваното решение на осн. чл. 272 ГПК. Неоснователно, с оглед отразеното в публичния търговски регистър, е оплакването на въззивницата, че оспорените обстоятелства не са вписани с вписване вх. № 20220822153201. Спорът между страните се концентрира върху предпоставките за прекратяване на дружеството и осъществен ли е бил този фактически състав преди вписването.

С решението по т.д. № 1/2020 г. на ОСТК на ВКС е разяснено как се прекратява ЕООД при смърт на едноличния собственик на капитала, който е и управител на дружеството. По т. 1 е дадено тълкуване, че при смърт на едноличния собственик на капитала, който е и управител на едноличното дружество с ограничена отговорност, и при бездействие на наследниците му по смисъла на чл. 157, ал. 1, предл. последно ТЗ, дружеството се прекратява по реда на чл. 155, т. 3 ТЗ, вр. чл. 154, ал. 1, т. 5 ТЗ. В мотивите се посочва, че *“... смъртта на едноличния собственик на капитала не е абсолютно, пряко и автоматично действащо прекратително основание, а единствено относително и непряко такова, тъй като зависи от наличието на две отрицателни предпоставки – да не е предвидено друго в учредителния акт или наследниците да не са поискали продължаване на дейността на дружеството. Липсата на изявление в посочения смисъл води до състояние на висиящност и очакване, което е пречка да настъпи действието на предвиденото с разпоредбата прекратително основание. Следователно в периода от смъртта на собственика на капитала до волеизявлението за продължаване на дейността по смисъла на чл. 157, ал. 1 предл. последно ТЗ, дружеството не може да се счита за прекратено.”*

Настоящият случай се отличава от обсъдената в тълкувателното решение хипотеза само по това, че в случая починалият едноличен собственик на капитала не е бил управител на дружеството. За управител е

било назначено друго лице и поради това смъртта на ЕСК не е довела до недееспособност на дружеството. То е продължило да има вписан управител, поради което прекратяване по реда на чл. 155, т. 3 ТЗ – по иск на прокурора, когато в продължение на три месеца дружеството няма вписан управител – е неприложимо.

Настоящият съдебен състав приема, че в случая е настъпило прекратяване на дружеството вследствие на кумулативното проявление на следните предпоставки по чл. 157, ал. 1 ТЗ: (1) смърт на ЕСК; (2) липса на изрично предвиждане в учредителния акт на дружеството, че то не се прекратява при смърт на ЕСК и (3) липса на решение на наследниците на ЕСК да продължат дейността на дружеството.

Липсата на решение на наследниците за продължаване дейността на дружеството е отрицателен факт, по който страните не спорят. Няма спор, че ищцата желае да продължи дейността, а третото лице-помагач желае прекратяване на дейността и ликвидация. Ищцата поддържа, че за да не настъпи прекратяване на дружеството, е достатъчно дори част от наследниците да желаят да продължат дейността, но тази теза влиза в противоречие със задължителното тълкуване по ТР № 1/2020 г. на ОСТК. Пречка за прекратяването по чл. 157, ал. 1 ТЗ е наличието на решение на наследниците за продължаване на дейността; липсата на решение не е пречка.

Мотивите на тълкувателното решение, че *“... липсата на изявление в посочения смисъл (за продължаване на дейността) води до състояние на висящност и очакване, което е пречка да настъпи действието на предвиденото с разпоредбата прекратително основание. Следователно в периода от смъртта на собственика на капитала до волеизявлението за продължаване на дейността по смисъла на чл. 157, ал. 1 предл. последно ТЗ, дружеството не може да се счита за прекратено.”* се отнасят до хипотези, в които становището на отделните наследници за продължаването на дейността е неизвестно (те са неизвестни или не могат да бъдат открити, или са дезинтересирани, или не са изразили становище). Няма обаче житейска и правна логика в случаите, в които е ясно, че отделен наследник или група наследници не желаят да се продължи дейността, да възниква *“състояние на висящност и очакване”*. Състоянието на висящност и очакване приключва в момента, в който стане ясно, че решение за продължаване на дейността не може и няма да се вземе. В този момент настъпва прекратяване на дружеството на осн. чл. 157, ал. 1 ТЗ. Ако позицията на някои от наследниците се промени, те могат да се ползват от предвидената в закона възможност за продължаване на дейността на вече прекратеното дружество в производството по ликвидация, съгласно правилото на чл. 274, ал. 1, изр. последно ТЗ.

Ако се приеме, че и в хипотези като настоящата, при която от една страна има вписан управител, а от друга има ясно изразено, външно

обективизирано и несъмнено противоречие в позициите на наследниците относно продължаването на дейността на дружеството, се създава “състояние на висящност и очакване”, възниква въпросът докога ще продължи това състояние и какви са правните механизми за преодоляването му. В случая не може да се води иск по чл. 155, т. 3 ТЗ от прокурора, тъй като дружеството има вписан управител. Не може да се постигне прекратяване на дружеството и чрез иск по чл. 155, т. 1 ТЗ, тъй като този иск е на разположение само на съдружниците, а наследниците на починалия ЕСК нямат такова качество. Следователно единственият начин да се преодолее това състояние е да се постигне съгласие между наследниците. Ако съгласие не се постигне, ще се установи неограничено във времето съществуване на търговско дружество без персонален субстрат, без волеобразуващ орган, с управител, който не може да бъде контролиран и сменен. Едно такова състояние на висящност и очакване би било правно нетърпимо, неприемливо от гледна точка на правния ред и сигурност и нарушаващо имуществените права и интереси на наследниците, които искат осребряване на наследените дружествени дялове.

По тези съображения съдът намира, че в случая не са вписани несъществуващи обстоятелства. Към момента на вписването е настъпило прекратяване на дружеството на осн. чл. 157, ал. 1 ТЗ, а ликвидацията е законна последица от прекратяването. Претенцията за установяване, че са вписани несъществуващи обстоятелства, е неоснователна, а тъй като не се установява и нищожно или недопустимо вписване при така заявените фактически основания, исковете на осн. чл. 29, ал. 1 ЗТРРЮЛНЦ са неоснователни и следва да се отхвърлят изцяло.

Тези крайни изводи не съвпадат с приетото от окръжния съд, поради което обжалваното решение ще се отмени изцяло, вкл. за разноските, и исковете ще се отхвърлят.

Мотивиран от изложеното, Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 212 от 05.07.2023 г., постановено по т.д. № 472/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, като **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ исковете на И. И. Т., ЕГН *****, от гр. Бургас, *****, против “НЕМ – консултинг” ЕООД (в ликвидация), ЕИК 102888910, със седалище и адрес на управление: гр. Бургас, ул. Оборище № 90, ет. 2, със съдебен адрес: гр. Бургас, ул. Трайко Китанчев № 47, ет. 2, ап. 6, чрез адв. М. Х., за установяване, че по партидата на “НЕМ – консултинг” ЕООД в търговския регистър с вписване вх. № 20220822153201 са вписани несъществуващи обстоятелства, алтернативно, че вписването е нищожно или недопустимо, а именно: прекратяване на дружеството и откриване на производство по ликвидация.

Решението е постановено при участието на Й. Е. М., ЕГН *****,

като трето лице-помагач на ответника “НЕМ – консултинг” ЕООД.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____